



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXXIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

VII. Ex hac explicatione patet hoc Narbonensis Ecclesie recenter à Rustico constructæ limen conlocatum esse anno quarto Consule Valentiniano Augusto sextum, ut in fronte inscriptionis legitur, hoc est, anno quadringentesimo quadragésimo octavo. Anno quippe CDXLV. Valentinianus III. iniiit sextum consulatum. Itaque annus ille fuit primus sexti consulatus Valentiniani. Annos namque ab ultimo consulatu primum, secundum, tertium, &c. numerabant, quousque rursus capessent consulatum, ut patet ex antiquis Inscriptionibus. Cum ergo inter sextum consulatum Valentiniani, qui in annum CDXLV. incidit, usque ad septimum ejusdem consulatum, quem anno CDL. notatum reperimus, intercitant quinque anni integri, annusque CDXLVII. quartum omnino locum inter illos obtineat, necessarium cogimur existimare limen hoc conlocatum fuisse anno eodem quadringentesimo quadragésimo octavo.

VIII. Calculus ille chronologicus in primis necessarius erat, ut deinde facilius invenire possemus annum & diem quo Rusticus factus est Episcopus Narbonensis. Nam si anno quarto sexti consulatus Valentiniani agebatur annus decimus nonus episcopatus Rustici, consequens est ut affirmemus initia sedis ejus incidere in annum CDXXX. à quo usque ad annum CDXLVII. numerantur omnino anni decem & novem. Atque id quidem satis manifestum est. Diem verò ordinationis ejus, in quo tota difficultas versatur, eruimus è difficiliiori loco totius Inscriptionis, nimirum è linea illa singulari D in linea quinta primæ columnæ, ubi scriptum est: ANNO. XV. EPTVS. SVI. D. ANN. V. III. ID. OCTB. Linea illa multorum ingenia torfit divinare conantium. Tandem nos ejus sensum assecuti sumus ex Inscriptione ejusdem ævi quæ Narbone legitur in prægrandi fragmento columnæ rotundæ in Ecclesia sanctæ Mariæ majoris, sub altari sancti Petri, in qua sic scriptum est:

ANNO. XVII. EPISCPT. RVSTICI
ANNI. DIE. CC. LXVI. KL. IVLII.

Si parva hæc inscriptio componatur cum superiore, nullo negotio divinabimus quid per literam illam singularem D & sequentes literas intellexerit sculptor. Etenim si Kalendis Iuliis agebatur dies ducentésimus sexagesimus sextus anni decimi septimi episcopatus Rustici, dubitari non potest quin dies ordinationis ejus incidat in diem VII. Idus Octobris, à qua die usque ad Kalendas Iulias, ipsi Kalendis annumeratis, inveniuntur

omnino CCLXVI. dies integri. Idem sensus est superioris Inscriptionis, cujus quintam lineam sic reddimus: Anno xv. episcopatus sui, die anni quinta, tertio Idus Octobris. Dies enim quinta decimi quinti anni episcopatus Rustici, si initium ipsius ponatur die nona Octobris, incidit omnino in diem tertiam ante Idus Octobris.

IX. Admiror verò scriptorem Annalium Massiliensium: qui cum Rusticum hunc Episcopum Massiliensem fuisse sibi persuasisset, atque adeo diversum eum esse à Narbonensi, id demum probare se putavit auctoritate hujus nostræ Inscriptionis. Ceterum ex iis quæ dicta huc usque de illo sunt facile colligi potest errare eos qui scribunt illum ad cathedram Narbonensem evectum esse anno quadringentesimo vigésimo septimo.

CAPVT XXXIV.

Synopsis.

I. Hilarus Papa, qui Leoni successit, literas de ordinatione sua misit ad Leontium Episcopum Arelatensem, in quibus agnoscebat auctoritatem primi Metropolitanæ Galliarum in Leontio. Eodem tempore Leontius Hilarum putavit instruendum ac monendum uti custodiret canones. Quod ille pollicitus est.

II. Aliis literis Leontius Hilaro gratulatus est pontificatum, similique postulavit confirmationem privilegiorum Ecclesie Arelatensis. Ex verbis ejus colligitur privilegia quæ tribuebantur Episcopo, intelligi debere data esse Ecclesie.

III. Primi Galliarum Metropolitanæ dignitatem in Leontio agnovit idem Hilarus in causa Hermetis Episcopi Biterrensis, qui transferat ad Narbonensem Monarchie nomen in rebus ecclesiasticis non est semper invidiosum.

IV. Hermes fuerat Archidiaconus Rustici Episcopi Narbonensis, & ab eo ordinatus Episcopus Biterrensis. Non susceptus verò à Biterrensis, ad Narbonensem Ecclesiam tum Rustici morte vacuum transit. Hanc translationem aliqui turbare conantur, missa legatione ad Hilarum Papam. Is verò Leontium redarguit quod eam translationem non impedivisset. Tum Hermes adimit jus ordinationum Episcoporum prima Narbonensis.

V. Intra quatuor & quadraginta annos variè se gesserunt Romani Pontifices in eadem facti specie. Quod ostenditur per comparationem cause Hermetis cum causa Perigenis Episcopi Corinthiensis.

VI. Quandam veteris translationes, quandam verò permisse. Hilarus Hermetem non removit ab Ecclesia Narbonensi, sed adimit illi potestatem ordinandi Episcopos sue provincie. Continuat comparatio inter Hermetem & Perigenem.

VII. Hilarus Leontio facultatem tribuit congregandi Concilia generalia, prudentissimo consilio, quod id mallet videri usurpatum per delegationem sedis apostolicæ quàm propria auctoritate Leontii.

VIII. His synodis Hilarus reliquit integram cau-

farum iudicium, sicutamen ut maiores causa ad apostolicam sedem referenda essent. Quod statutum est ad exemplum auctoritatis Episcopi Thessalonicensis.

IX. De formatis literis Episcopo peregrino profecturo tribuendis à Metropolitanò. Et si iste dare noluerit, liceat Episcopo illi causam suam deferre ad examen Episcopi Arelatensis.

X. Occasione temeritatis Mamerti Viennensis Episcopi, qui Diebus inuitis Episcopum ordinaverat in contemptum Leontij, jubet Hilarus ut singulis annis Concilium generale celebretur, & in proximo causa ista discutatur. Quod factum est. Referuntur provincia qua conveniebant ad synodos Episcopi Arelatensis.

XI. Referitur controversia de Ecclesiis civitatis Cemelensis & Castri Nicensis. Explicatur locus Hilari, qui ait Ingenium Episcopum Ebredunensem Metropolitanum semper honore subnixum fuisse. Unde collegunt viri docti non jure egisse Hilarium Arelatensem, qui Armentarium è cathedra Ebredunensi deturbavit ea etiam de causa quod absque auctoritate ejus se ordinari consenserat.

XII. Quæritur an Synodus Arelatensis adversus Lucidum fuerit generalis. Probabile est Lugdunensem quoque, qua propter eandem causam habita est, fuisse generalem, adeoque à Leontio convocata fuisse.

L E O N E Romano Pontifice fatis cedente anno quadringentesimo sexagesimo primo, Hilarus in summi sacerdotij apice constitutus est. Eadem omnino tempestate Ravennius Arelatensem sedem vacuam fecerat, & in ejus locum substitutus fuerat Leontius. Hilari itaque Romani Pontificis & Leontij Arelatensis gestis caput istud destinatur, cum post varios tumultus qui Leonem inter & Hilarium exarserant usque ad contumelias & jurgia, cœpisset Arelatensis Ecclesia bene sperare pro integra privilegiorum suorum restitutione, quæ persumdata fuerant aliquatenus per auctoritatem Leonis. Ad Hilaram enim cum sede non transferunt decessoris iræ animique. Contrà, statim atque locatus est in sede Petri, literas de ordinatione sua secundum morem scripsit ad Leontium, & quidem his verbis usus quæ probant illum agnovisse in Leontio auctoritatem primi Galliarum Metropolitanum. Nam ei committit curam significandi ordinationem suam omnibus per universam Galliam Episcopis. Interim Leontius Pappolum misit ad Hilaram, primum gratulaturus ei, ut puto, tantam dignitatem, deinde conquesturus quod prætermissa consuetudine ad ipsum non scripsisset de sua ordinatione, postremò ut ipsum admoneret custodire patrum canonum regulas, ut una esset in omnibus, id est, ubique, observantia ecclesiasticæ disciplinæ. Addidit autem Leontius, missurum se ad Hilaram personam quæ de omnibus ipsum instrueret. Ista non per superbiam accepit Hilarus, neque ut is qui putaret Leontium excedere limites reverentiæ, sed scripta ad eum dignissima successore pis-

catoris epistola, primum quidem deprecatus est ne sibi imputaret contemptum consuetudinis, non id aliqua culpa sua factum esse, sed nuncij tarditate. defunctum enim se jam pridem officio illo fuisse. Spondit deinde servaturum se canones, & auxiliante gratia Dei provisorum universali concordia sacerdotum Domini. Insigne visum est earum literarum initium referre, ex quo intelligemus Summum hunc Pontificem peculiari amore profectum esse Gallicanas Ecclesias omnesque in eis Domini sacerdotes ante adeptum pontificatum. Sic ergo loquitur ille in veteri codice M S. Bibliotheca Regiæ, melius profectò quam in vulgatis editionibus, *Dilectioni meæ, qua circa Ecclesias Gallicanas emnesque in eis Domini sacerdotes etiam in inferiori gradu positus abundavi, multum accedit augmenti quod per virum spectabilem Pappolum filium nostrum sermonis tui ad me sum delata principia.*

I I. At non unam de eo argumento epistolam ad Hilaram scripsit Leontius. Nam præter eam cui hoc loco respondet Summus Pontifex, alia quoque Leontij gratulatoria ad ipsum data non ita pridem edita est à clarissimo & optimo viro Domino Luca Dacherio monacho Benedictino. Post maximam verò gratulationem & hortationem ut ea perduceret ad felicem exitum quæ à Leone bene cepta erant adversus hæreticos, demum ista subjungit de confirmatione privilegiorum Ecclesiæ Arelatensis: *Ceterum cum Ecclesia nostra Arelatensis semper ab apostolica sede amplis favoribus & privilegiis fuerit decorata, rogamus sanctitatem tuam ut per eam nihil nobis decedat, sed potius augeatur; ut & collaborare tecum in vinea Domini Dei Sabaoth valeamus & invidorum conatus infringere; quos, si non esset auctoritas reprimens, certum est de die in diem grassaturos in pejus; quia malitia qui nes oderunt ascendit semper.* Ex hoc loco discimus ea persuasione imbutum fuisse seculum illud, ut putaret Ecclesiæ dari privilegium quod Episcopo tribuebatur, tamenetsi verba privilegij de solo Episcopo loqui viderentur. Istud jam multis argumentis pro Thessalonicensis Ecclesia probavimus in capite xxii. istius libri. Ad Arelatensem quod attinet, præterquam quod verba Leontij fatis clara sunt, ex Libello etiam precum Symmacho Papæ oblato à Cæsario Arelatensi & ex epistola xi. Symmachi ad ipsum data colligimus privilegia Episcopis Arelatensibus concessa à Romanis Pontificibus, Ecclesiæ data intelligi, ut dicemus infra. Redeamus nunc ad Hilaram.

I I I. Alii ille literis manifestè agnovit in Leontio dignitatem & auctoritatem primi

To. v. 102
pg. 102

Galliarum Metropolitanum, in causa nimirum Hermetis Episcopi Biterrensis, qui ad Ecclesiam Narbonensem transierat post obitum Rustici, non repugnante, ut video, Leontio. De quo negotio antè quàm plura dicam, necessarium mihi videtur referre locum ex hac tertia Hilari ad Leontium epistola, ex qua colligere possumus, cum in ea tantum agatur de invasione Ecclesie Narbonensis, non dubitasse Summum Pontificem quin prima provincia Narbonensis ad curam pertineret Arelatensis antistitis. Nam hæc sunt omnino verba ejus: *Miramur fraternitatem tuam ita legis catholice immemorem esse ut qua iniqua & contra patrum nostrorum statuta in provincia que ad monarchiam tuam pertinet, si ipse aut non vis aut non potes, etiam nec nos silentij tui taciturnitate permittas corrigere.* Ex quo interim loco discimus invidiosum non esse nomen monarchie in vetusto codice M. S. monasterij Iurenensis, cujus fragmentum retulit Chiffletius in sua Vefontione his verbis: *Si quidem antedictus Hilarius venerabilem Celidonium supradictæ metropolis Patriarcham patrisio profectu quoque fultus favore, indebitam sibi per Gallias vindicans monarchiam, à sede episcopali nulla existente ratione dejecerat.* Nam & posterioribus temporibus monarchie vocabulum usurpabant, cum significare volebant singularem unius Episcopi diocesim.

IV. Hunc ego Hermetem, cujus causa heic agitur, Rustici Episcopi Narbonensis Archidiaconum fuisse puto, à quo Biterrensis haud dubie ordinatus fuerat Episcopus. Haud ita multo post Rusticus obierat. Hermes verò, qui se à Biterrensis exclusum ac susceptum non fuisse querebatur, ad Narbonensem Ecclesiam tranfit, consensu, ut ego existimo, cleri ac populi, Episcoporum comprouincialium, & ipsius etiam Leontij Arelatensis, eaque translatio sine controversia tenebat. Sed quia nihil adeo concordibus animis agi inter homines potest quod non aliquos habeat contradicentes, Frithericus quidam vir magnificus, at laicus, misso Romam Ioanne Diacono, Hermetis ordinationem in Narbonensi Ecclesia turbare studuit, ea videlicet de causa quod contra canones ab Ecclesia sua transisset ad majorem. Faustus verò & Auxanius Episcopi Gallicani Romam eadem de causa profecti sunt ad accusandum Hermetem. His auditis Hilarus, lætus fortassis quod occasionem haberet reddendi Leontio sua verba, eum ob istam causam redarguit, jubetque ut relationem de ea re ad se mittat sua ac ceterorum Gallicanorum Episcoporum subscriptione firmatam; *ut quid desinire possimus, inquit, recurrenti pagina possitis agnoscere.* Tum in epistola

generali ad provincias missa, multa prolocutus de atrocitate istius facinoris, demum in hæc verba erumpit: *Quibus enim, sicut etiam vos probatis, factum constas exemplis, & qua non oburgatione dignissimum est quod sanctorum patrum decretis & ipsis repugnat canonum constitutis?* Ait ergo, Hermeti, quem ecclesiastica quietis contemplatione non remouet à sede Narbonensi, ordinandorum Episcoporum potestatem ademptam esse in Concilio Romano, & ad Constantium Vercicensem, qui avo honoris Primas erat, esse delatam; ita tamen ut Hermete deficiente, faciendorum mos antistitum Narbonensi mox reddatur Ecclesie; quem non civitas sed causa presumptionis amisit.

V. Causam Hermetis integram retuli, ut ostenderem intra quatuor & quadraginta annos variè se in eadem facti specie gessisse Bonifacium & Hilarum Romanos Pontifices. Nam cum anno CDXIX. Perigenes Episcopus Patrensis, sed qui à Patrensis non esset susceptus, ordinatus fuisset Ecclesie Corinthiensis Episcopus, eamque translationem, tanquam canonibus adversam, non tolerarent quidam Episcopi Illyriciani, re ad Bonifacium Papam delata, Bonifacij decreto confirmata est post judicium Rufi Episcopi Thessalonicensis, cujus studiis atollebatur Perigenes. Immo Bonifacius ad divinam providentiam retulit quod à Patrensis susceptus non fuisset Perigenes, ut in Ecclesia illa Episcopus esse posset in qua suam à cunabulis transegisset aetatem, & in ordinatoris locum succederet. Sic enim de illo scribit ad Rufum Bonifacius: *Quis reuulit judicij fuisse divini ideo hunc à Patrensis in tempore non esse receptum, & diu super premissa Ecclesia magna deliberatione suspensum, ut hujus ovilis pastor fieret in cujus caulis suam à cunabulis transegisset aetatem? Iudicia Dei, abyssus multa, quod congruè aptamus exemplum. Et nemo crederet quod in ordinatoris aliquando locum subrogari posset, quia fuerat * ab aliis ordinatus.* Non ambigo celestis tunc istud fuisse sententia &c. Postremò eis minatur excommunicationem qui populos Achaie excitare dicebantur adversus Perigenem: *In eos necesse est vigorem censura, qui contra nostrum post hæc nescientibus nostris incitare dicuntur populos, si perstiterint, execramus.* Itaque valuit translatio Perigenis, ceu supra diximus. Hæc Bonifacius in gratiam Perigenis.

VI. Hilarus verò Hermetem diverso consilio studens opprimere, primò negat aliquod exemplum esse quo causa ejus adjuvari possit, nesciens haud dubie quod avo predecessoris sui Bonifacij contigerat in Achaia. Tum ait translationem illam repugnare pa-

Vide suprad. cap. 22. § 1. & cap. 24. § 6. 13. & seqq.

Apud Hollen. in Collect. Rom. pag. 53.

* Legendum, quia fuerat alio modo natus.

Vide suprad. cap. 24. §. 14. 15.

Concil. Ancyr.
can. 17.
Concil. Antioch.
can. 16, 18.

trum decretis & canonum constitutis. In quo distinguendum est. Constat enim translationes in universum veritas esse. At si quis Episcopus ordinatus sit, non tamen receptus à populo cui præpositus est, hunc in alia civitate Episcopum fieri posse constat, modò accedat consensus Episcoporum provincialium. Et Bonifacius nihil heic objecerat Perigeni; immo, ut diximus, ad divinum beneficium retulerat contumaciam Patrensiū. Quòd si verbis Bonifacij adversus Hilarum uti liceret, dicere possemus judicij fuisse divini Hermetem à Biterrensibus in tempore non esse susceptum, & diù super præmissa Ecclesia magna deliberatione suspensum, ut hujus ovilis pastor fieret in cujus caulis suam à cunabulis transfegisset ætatem, id est, Narbonensis, cujus Archidiaconus fuerat, in ordinatorisque sui locum aliquando subrogari posset, qui fuerat Biterrensibus ordinatus. Denique Hilarus, tamenetsi Hermetem non removeat ab Ecclesia Narbonensi, adimit illi potestatem ordinandi Episcopos primæ Narbonensis, quæ ad illum pertinebat secundùm canones; diversus nimirum à Bonifacio, qui Perigenem confirmaverat in possessione omnium jurium Ecclesiæ Corinthiensis, ut colligitur ex epistola Sixti III. ad Episcopos in synodo apud Thessaloniam congregandos. Is enim cùm præfatus esset de conservandis juribus singulorum Episcoporum Illyrici, in fine comminatur Perigeni adempturum se illi potestatem provinciæ, si, ut cœperat, Anastasij Thessalonicensis Episcopi, cui Sixtus commiserat vices suas per Illyricum, imperium detrectaret. *Noverit, inquit, Corinthius Episcopus sibi licentiam potestatis liberè minime tribuendam, si huic voluerit Ecclesiæ resistere quam sibi noverit profuisse.*

Vide supra cap.
1. 4.

VII. Castigato Hermete, Hilarus statim transit ad Leontium, cui vices suas delegat pro congregatione Conciliorum generalium Diceceles Gallicanæ, valde prudenti consilio usus. Videbat enim frustra fuisse decreta decessoris sui Leonis, qui edixerat uti suis unaquæque provincia Conciliis contenta esset, nève ultrà Hilarus Arelatensis Episcopus synodos generales auderet indicere. Frustra, inquam. Etenim post epistolam Leonis diversarum provinciarum Episcopi convenerant ad ordinationem Ravennij; & Ravennius cupiens componere perturbatum Lirinensis insulæ statum, epistolam generalem scripserat ad Episcopos Gallicanos, quæ eos evocabat ad Concilium in civitate Arelatensi celebrandum, cui interfuerunt Episcopi diversarum provinciarum. Videns itaque ista Hilarus, ac sciens præterea Arela-

tenfes Episcopos privilegium illud congregandarum synodorum ad se traxisse in consequentiam mandatorum Patroclo datorum à Papa Zozimo, maluit id deinceps usurpari quasi per delegationem sedis apostolicæ, quàm ab Arelatensi Episcopo tentari propria auctoritate. Nam licet ille omnium primus eam auctoritatem Arelatensi Ecclesiæ dedisse reperitur, non tamen existimandus est ei dedisse initium, quandoquidem diù ante pontificatum ejus Hilarius & Ravennius absque delegatione speciali Romani Pontificis congregaverant synodos generales ex provinciis Gallicanis. Ergo cùm durum videretur Hilario ista fieri etiam invita sede apostolica, optimum factu judicavit si constitutionem ea de re publicam emitteret; ut cùm deinceps ad Arelatensis Episcopi arbitrium synodus intra Gallias congregaretur, intelligerent omnes istud fieri ex delegatione sedis apostolicæ, non propria istius auctoritate. In epistola itaque generali ad Episcopos Gallicanos scripta, quæ Edicti speciem præfert, ita loquitur: *Per annos itaque singulos, ex provinciis quibus potuerit congregari, habeatur episcopale Concilium, ita ut opportunis locis atque temporibus secundum dispositionem fratris & coepiscopi nostri Leontij, cui sollicitudinem in congregandis fratribus delegavimus, Metropolitanis per literas ejus admonitis celebretur; ut si quid usquam vel in ordinandis Episcopis, vel Presbyteris, aut cujuslibet loci Clericis faciendis, contra præcepta apostolica reperitur admissum, aut in eorum conversatione quippiam reprobatum, communi omnium auctoritate rescetur.* Ideo autem dixit Hilarus, *ex provinciis quibus potuerit congregari*, quia providebat dissipationem Galliarum earundemque in diversa regna sectionem obstituras communicationi Episcoporum inter se. Iam enim Franci, Gotthi, Burgundiones majorem Galliarum partem ab Imperio Romano distraxerant; qui fortassis ægrè laturo erant Episcopos provinciarum suarum finibus educi, ut Arelatem se conferrent urbem Romani Imperatoris imperio subjectam, ubi miscere consilia poterant adversus novum Galliarum statum.

VIII. Integrum verò causarum judicium relinquit Hilarus istiusmodi synodo, sic tamen ut si quæpiam causa incidat quæ ob sui gravitatem provinciali nequeat examine definiri, relatio mittatur ad sedem apostolicam. *In dirimendis sanè gravioribus causis, inquit, & quæ illic non potuerint terminari, apostolicæ sedis sententia consulatur.* Constituta autem ista fuerunt ad exemplum mandatorum quæ Thessalonicensibus Episcopis data fuerant à sede apostolica, quemadmodum supra monuimus in capite xxix. cùm de Zozimi rescriptis

Vide supra
cap. 11.
cap. 11.

Fig. 1
4. f.

rescriptis agebatur. Ut vel hinc intelligere possimus plurimam lucem causæ Arelatenfis Ecclesiæ attulisse stabilitam semel auctoritatem Episcopi Theſſalonicenſis, ad cujus exemplum Arelatenſis Episcopi potestas formata est.

IX. Capite sequenti aliud jus Arelatenſi Episcopo tribuitur, nimirum ut si Metropolitani quispian, propter aliquam fortassis simultatem, comprovinciali suo Episcopo peregrè profecturo dare noluerit litteras formatas, absque quibus quemquam egredi provincia vetat, liceat Arelatenſi Episcopo cum duobus Metropolitanis provinciarum quæ contigua sunt cuncta discutere, & pro causæ qualitate observanda constituere. Quibus verbis Arelatenſi Episcopo tribuitur potestas discernendi, cum consilio tamen duorum Metropolitanorum.

X. Anno dein quadringentesimo sexagesimo tertio Hilarus Papa scribens ad eundem Leontium, adversus Mamertum Episcopum Viennensem, qui invitis Diensibus Episcopum consecrare præsumperat, idque in parte provinciæ à qua eum depulerant rescripta Leonis, renovat decretum de celebrando singulis annis universali Galliarum Concilio; jubetque ut in tali proxima synodo præsidens pro jure suo Leontius quæ sunt acta discutiat, & à Mamerto rationem facti sui sub universo cœtu fraternitatis exigat, ac deinde omnium literis notitiæ Hilari ista referat, ut ipse quod sancto dictante Spiritu fuerit faciendum ad comprimendos actus illicitos ordinet. Coacta synodus ad Hilarum plenè rescriptis Mamertum, insuperhabita divisione provinciæ à Leone decreta, & contempto Leontio, Diensibus Episcopum dedisse contra quàm ei licebat. Hunc contemptum Leontij, cujus moderationem in hac causâ valde commendat, agrè tulit Hilarus; non secus ac Bonifacius, quem Illyricanos Episcopos ob Ruffi Theſſalonicenſis contemptum castigasse supra vidimus. Præcipit deinde Mamertum conveniri per Veranum Episcopum Lugdunensem, eisque culpam hanc condonari, si pollicitus fuerit se nihil tale deinceps facturum. Quod si in contumacia duraverit, ad Arelatenſem Ecclesiam eadem quatuor civitates revertantur quarum Mamertus non fuerat ordinatione contentus. Illius verò qui licet indebitè Diensibus ordinatus erat Episcopus sacerdotium relinquit arbitrio Leontij, ut ejus judicio dignitatem sibi collatam aut retineat aut amittat. Quod rursus repetit in epistola ad Episcopos provinciarum Viennensis, Lugdunensis, Narbonensis primæ & secundæ, & Alpina, quarum Episco-

Tom. II.

pi tum haud dubiè conveniebant ad synodum Leontij Episcopi Arelatenſis, quemadmodum eos supra convenisse vidimus ad Concilia Hilarij.

XI. Superest ut heic agamus de causâ Ingenui Ebredunensis, & Auxanij Aquensis, qui tum acriter contendebant de Ecclesiis civitatis Cemelenensis & castri Nicænsis, quæ Leonis Papæ decreto unitæ erant, in quarum verò una, Nicænsi nimirum, ut opinor, Auxanij Episcopum constituerat cum auctoritate Papæ Hilari: ad quem cum delata propter hoc facinus fuisset Ingenui querela, statuit ille ut custoditis omnibus quæ super Ecclesiis Cemelenensis civitatis vel castelli Nicænsis à Leone definita fuerant, nihil Ecclesiarum juri noceret ordinatio novi Episcopi præsumpta ab Auxanio, sed statuta correctionis forma permaneret ut ad unius antistitis regimen prædicta loca reverterentur; ita nempe (sic enim intelligendus omnino est Hilarus) ut Episcopus ille ordinaretur ab Episcopo Ebredunensi, ad cujus metropolim pertinebat Cemelum in provincia Alpium maritimarum situm. In epistola porro illa ait Hilarus Ingenuum Ebredunensem Alpium maritimarum provinciæ Metropolitanum semper honore subnixum fuisse. Vnde colligunt viri docti non jure egisse Hilarium Arelatensem, qui Armenarium è cathedra Ebredunensi deturbavit ea etiam de causâ quod absque ejus auctoritate, qui Metropolitanus erat, se ordinari consenserat. Veruntamen metropolitana illa Hilarij Arelatenſis auctoritas non impediebat quin Ebredunensis etiam Episcopus esset Metropolitanus, jurèque metropolitico uteretur in provincia Alpium maritimarum, excepto tamen ordinationum jure, quod ad se revocabat Hilarius tanquam ad primum Galliarum Metropolitanum. Quod si omnium per Gallias Episcoporum ordinationes ad se pertinere debere putabat Hilarius, planum est potiori jure contendisse cum ejus auctoritate ordinari debuisset Metropolitanos, qui alium super se Episcopum non habebant, qui eorum electionem examineret, quàm Metropolitanum Arelatensem. Quamquam si quis heic vellet movere controversiam, posset non infulsè affirmare eum non esse verborum Leonis sensum qui prima fronte occurrit, sed explicanda ea esse secundum jus quod ex decreto ejusdem Leonis Theſſalonicenſi Episcopo competeat in ordinationibus Episcoporum Illyricianorum; nimirum sic Hilarium ordinationes sibi omnium per Gallias sacerdotum vindicasse, ut non antè ordinari possent quàm de electione eorum relatio ad eum facta fuisset à Me-

Vide Marconin
lib. de Primat.
§. 73.

O

tropolitano provinciæ, ac Metropolitanorum etiam ordinationem omnino auctoritate ejus fieri debuisse. Quod nihil adimit de potestate Metropolitanorum in suis provinciis, modò præscriptum sibi modum servant; ut patet ex epistola sancti Leonis ad Anastasium.

XII. Stabilita semel auctoritate Leontij per provincias Gallicanas, nihil vetat quin viri eruditi existimare possint synodum quæ adversus Lucidum Presbyterum Arelate convenit anno CDLXXV. fuisse generalem; præsertim cum ei subscripsisse reperiantur aliquot Episcopi finitimarum provinciarum, & inter hos, Patiens Lugdunensis, & Euphronius Augustodunensis. Suspiciari præterea possunt synodum Lugduni eodem anno celebratam in causa ejusdem Lucidi, Leontij auctoritate coactam fuisse, illùmque in ea præfuisse secundum datam ipsi formam à Papa Hilario. Sed in re adeo obscura nihil affirmare ausim, donec major lux affugeat.

CAPVT XXXV.

Synopsis.

I. *Æonius successit Leontio, ut colligitur ex epistola Ruricii Episcopi Lemovicensis ad Æonium. Probabile est istum quoque usum esse amplæ illa potestate in cuius possessione fuerant prædecessores ejus.*

II. *Moriens autem Æonius, successorem suum designavit Casarium, qui plurimis Conciliis generalibus præfuit.*

III. *Concilium Agathense congregatum est permissu Regis Alarici & sollicitudine auctoritateque Casarii. Probatum multis rationibus & testimonio Ruricii ad Casarium.*

IV. *Similis huic locus apud Hieronymum, qui refertur.*

V. *Casarius præfuit Concilio Agathensi, eique primo loco ante omnes Metropolitanos subscripsit. Nimirum ob vices apostolica sedis. Edixit synodus uti singulis annis synodus generalis haberetur, cujus congregande curam reliquit Casario. Qui sint Hispani Episcopi in epistola Ruricii. Synodus Tolosana, quam in sequentem annum destinaverat Casarius, habita non fuit.*

VI. *Aliam aliquot post annis synodum generalem intra Gallias congregavit Casarius, ex qua scripsit ad Papam Symmachum de his quæ in Concilio illo decreta fuerant.*

VII. *Casarius ad eum mittit qui peterent confirmationem privilegiorum Ecclesie Arelatensis. Refertur libellus precum ab eis porrectus Symmacho.*

VIII. *Expenduntur verba istius libelli, ex quibus multa notatu digna colliguntur.*

IX. *Symmachus ita confirmavit privilegia Ecclesie Arelatensis ut ceterarum Ecclesiarum privilegia diceret esse servanda. Ejus interim auctoritatem extendit in provinciam Hispaniam. Majores causa ad sedem apostolicam referenda. Itaque Episcopi Gallie & Hispania in regno Gothorum existentes pertinebant ad ordinationem Episcopi Arelatensis.*

X. *Minatur Symmachus abstentionem Episcopi Gallicanis, si detrectaverint accedere ad Concilia qua*

auctoritate Episcopi Arelatensis fuerint congregata. Metropolitanus vocabulo intellexit Arelatensem.

XI. *De necessitate accipiendarum formatarum ab Episcopo Arelatensi.*

XII. *Pallium Casario concessum à Symmacho. Cyprianus auctor vita Casarii emendatur. Metropolitanus Galliarum dignitas.*

XIII. *Eximiam illam dignitatem in Casario agnovit Hormisdas, qui ad eum scripsit de sua ordinatione. Emendatur alia Hormisdæ epistola, in qua omisum est nomen Episcoporum Scythia.*

XIV. *Enumerantur alia synodi in quibus Casarius præfuit. Causa Contumeliosi Episcopi Reicensis iudicata est in Concilio generali. Emendatur epistola Agapeti ad Casarium, qua gravi mendo laborat in editionibus.*

I. **L**EONTIO Arelatensi Episcopo proximè successit Æonius, ut docet Ruricius Episcopus Lemovicensis in epistola gratulatoria ad illum data in initiis ordinationis ejus. *Agnito, inquit, transitu sanctæ & venerabilis apud me recordationis Domini mei decessoris vestri Leontij, animo & mente confusus, diu multumque tristatus sum; quòd & impeditibus peccatis meis tanto antistiti occurrere non merueram, & tali essem parente privatus. Et infra: Nunc verò, ut dicere institueram, accessione ipsius Domini mei & apostolatus vestri ordinatione comperita, ad officium vestrum mittere cogitabam. Hinc ergo patet falli eos qui Ioanem collocant inter Leontium & Æonium. Ceterum non invenio istum quicquam nota dignum egisse quò probari possit ipsum quoque usum esse per Gallias auctoritate illa in cuius possessione erat Leontius. Ex regula tamen hæc à nobis toties proposita affirmare licet ad ipsum cum fede transisse vetera privilegia, tametsi clara & aperta istius rei testimonia non exstent, adeoque illum decessoribus suis non fuisse minorem. Nam in epistola Papæ Gelasij ad ipsum scripta anno CDXCIV. exstat aliquod vestigium, licet valde tenue, generalis sollicitudinis Æonij, cui, ceu Vicario sedis apostolicæ & primo Galliarum Metropolitanus, ea cura committitur, ut Gallicanos Episcopos certiores faciat vigere inter ipsos & sedem apostolicam alterna viscera gratiæ. Omisso itaque Æonio, veniendum est ad Casarium, hominem primarium in republica partium, & qui vicariam Arelatensium Episcoporum dignitatem extulit in immensum.*

II. *Erat Casarius patria Cabillonensis in provincia Lugdunensi prima. Tyrocinia pietatis in monasterio Lirinensi posuit admodum juvenis. Inde verò abductus ab Æonio concive suo, primùm ordinatus ab eo est Diaconus, deinde Presbyter. Aliquantò post Æonius sentiens imminere sibi supremum diem, clerum & populum civitatis ad se vocans, admonuit illos de Casario post mortem*